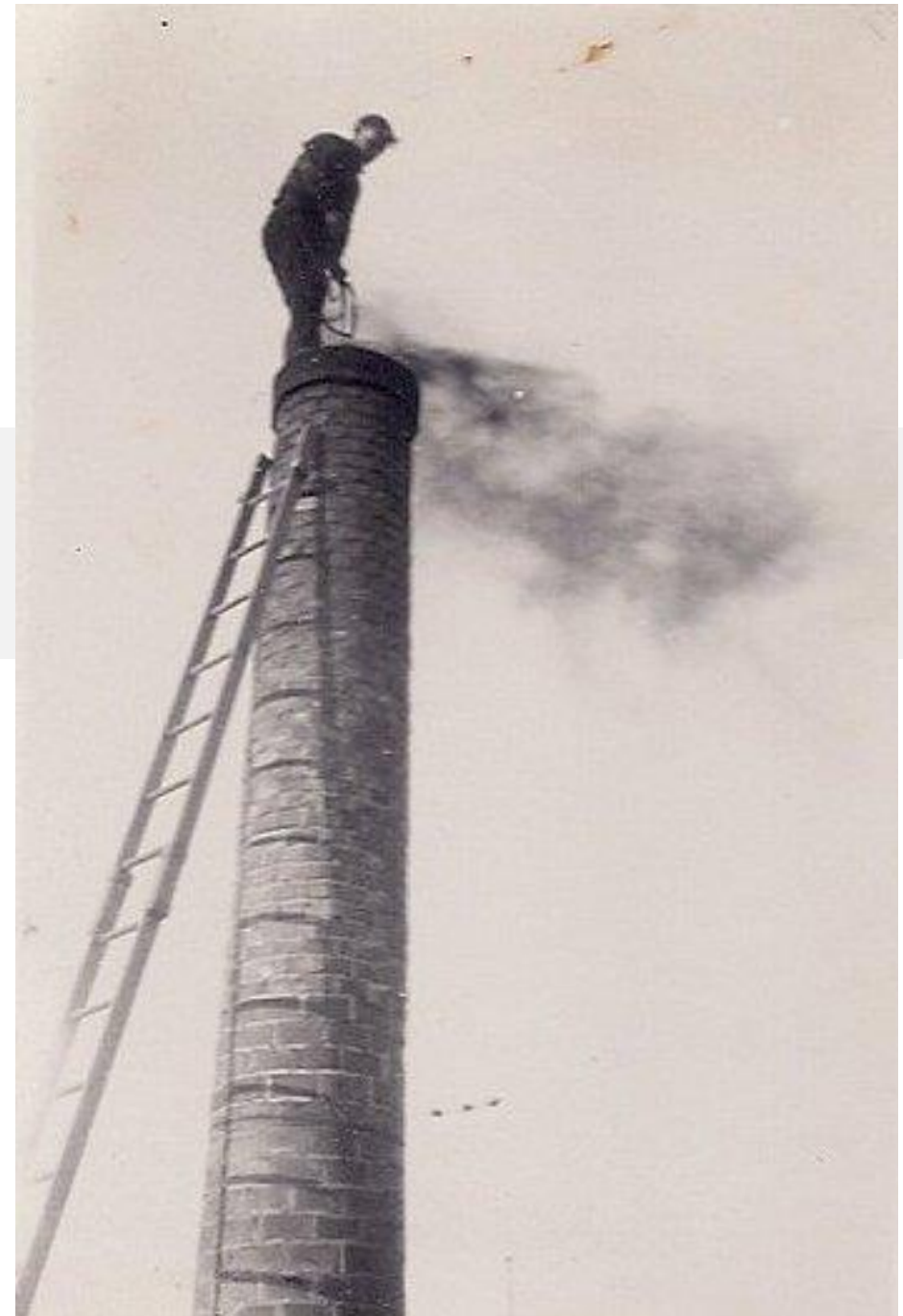

HeatHummingbird

Lönsammare kraftvärme som tjänst

Förbättrad Sotningsekonomi

Driftstödsapplikation HeatHummingbird

- Tjänst för kontinuerlig optimering av kraftvärmeprocessen.
- Idag fokuserar vi på sotblåsningsprocessen!

Arbetsgång mot lönsammare sotning

Kontrollera grundförutsättningar samt förstå sotningsbehovet

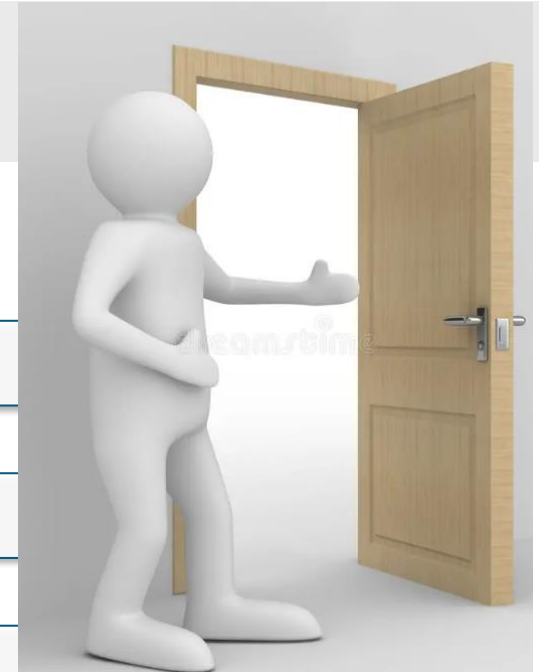
Skapa de signaler som behövs för uppföljning

Studier av sotningsprocessen

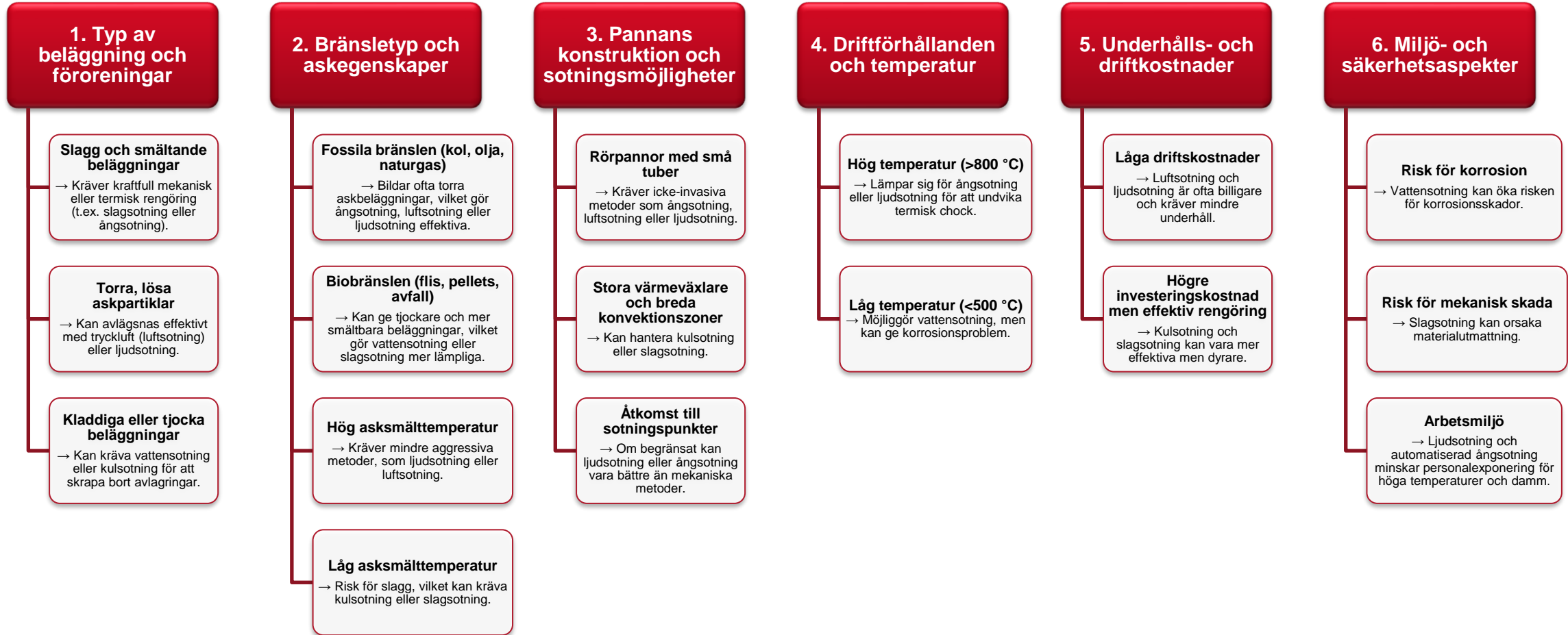
Tydlig och pålitlig visualisering

Arbetsstruktur i organisationen

Uppföljning lönsamhet

Kontrollera grundförutsättningar samt förstå sotningsbehovet

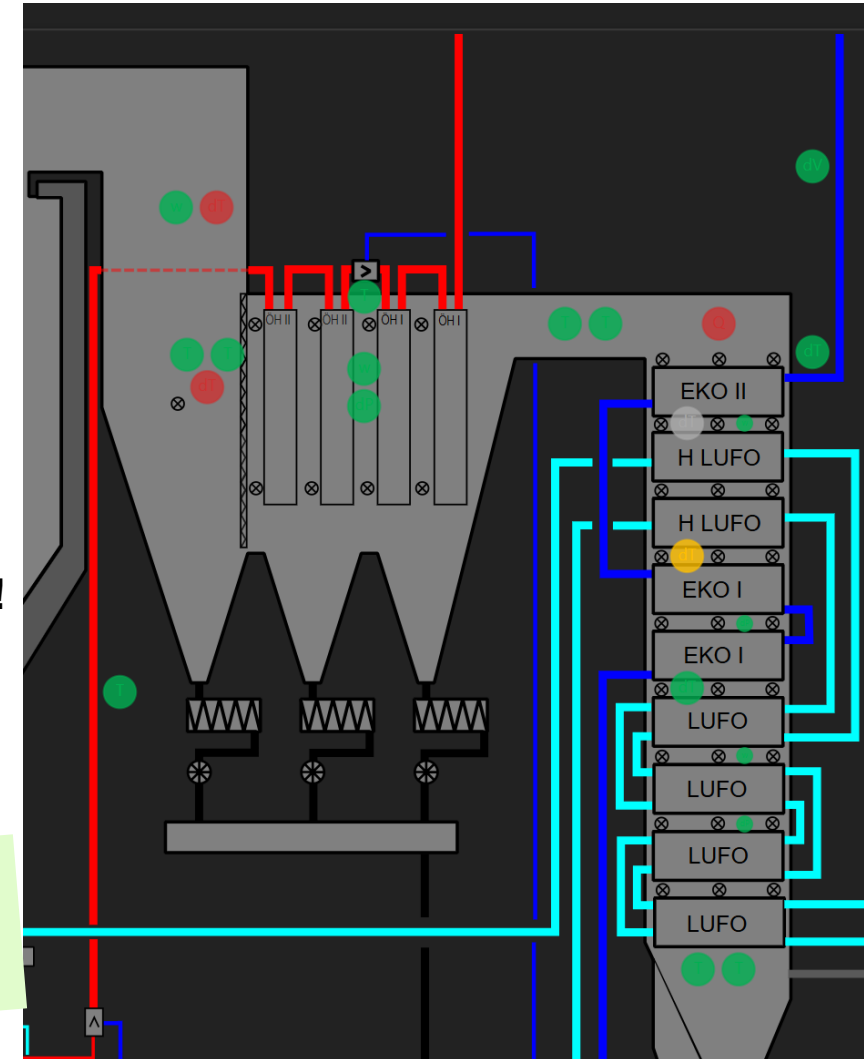
Sotningsmetoder – vilken är lämplig för er panna?

Sotningsmetod	Lämpliga för	Fördelar	Nackdelar
Ångsotning	Torr aska, stora pannor	Effektiv, snabb	Kräver ånga
Vattensotning	Smältande beläggningar	Kyler och rengör	Korrosionsrisk
Luftsotning	Lätt aska, torra beläggningar	Billig, enkel	Mindre effektiv vid tjocka lager
Ljudsotning	Lätta avlagringar, känsliga pannor	Skonsam	Mindre effektiv vid hårda beläggningar, Buller
Kulsotning	Hårda och sega beläggningar	Effektiv mekanisk borttagning	Kräver utrustning för kulhantering
Slagsotning	Kraftiga beläggningar, slagg	Effektiv	Kan skada ytor över tid

Kontrollera grundförutsättningar samt förstå sotningsbehovet

- Studera sotare
  - Rätt placering?
  - Saknas sotare?
  - Funktion & Underhåll
- Mätningar för att kunna följa upp effekten av sotningar
  - Difftryck syns ofta när det är för sent.
  - Temperaturer blir ofta missvisande
  - **Värmeöverföringkoefficienten bör räknas fram för varje värmepaket!**
  - Säkerställ att det finns bra mätare på bra positioner.
  - Komplettera med balansberäkningar.
  - Softsensorsignaler (maskininlärning)

Mål → Pålitlig uppföljning och tydlig visning av sotningarnas utfall!

Studier av sotningsprocessen

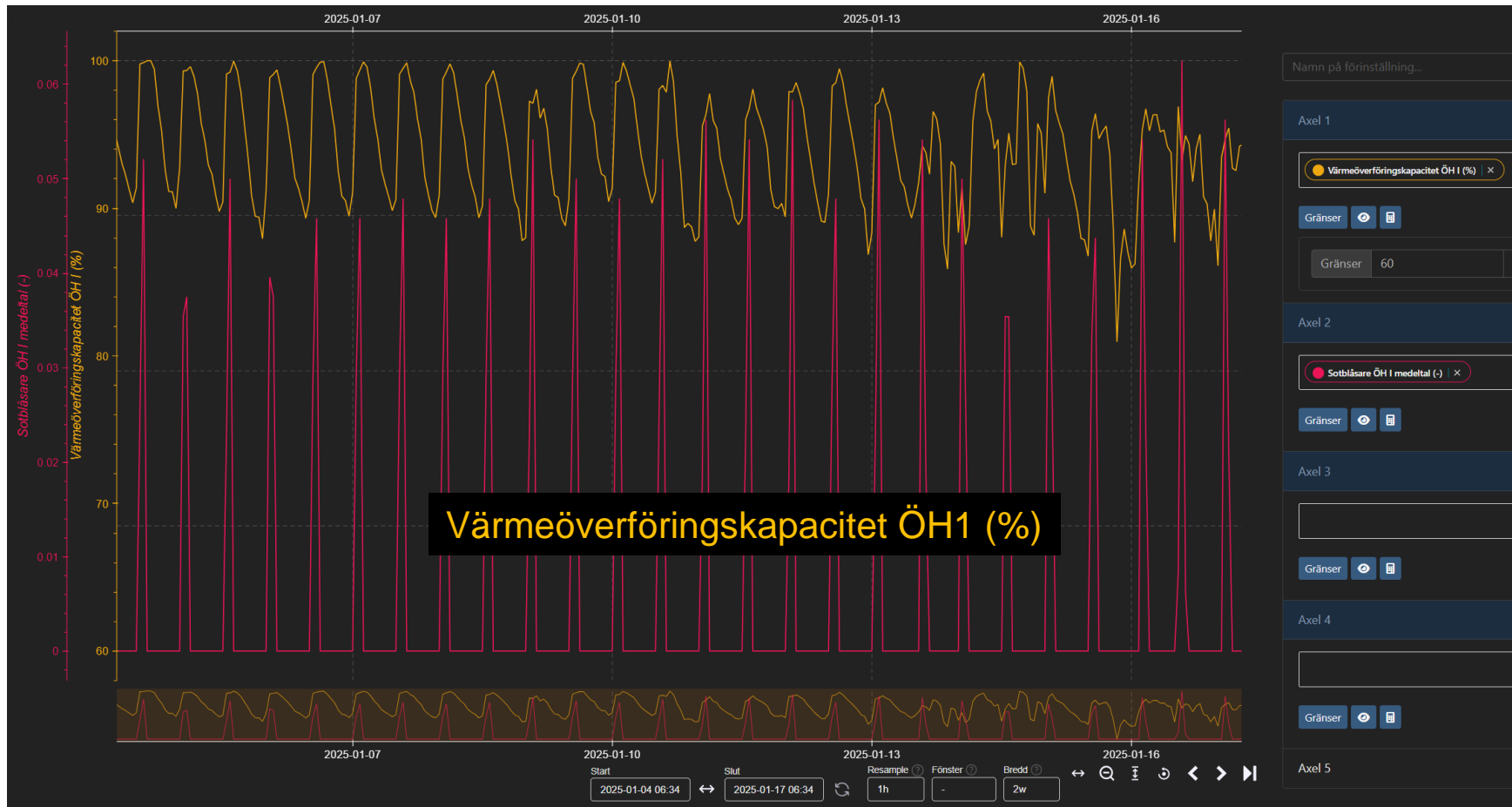
Här återfås full värmeöverföringskapacitet efter varje sotning.

Målsättning: Alltid > 80%

Studier av sotningsprocessen

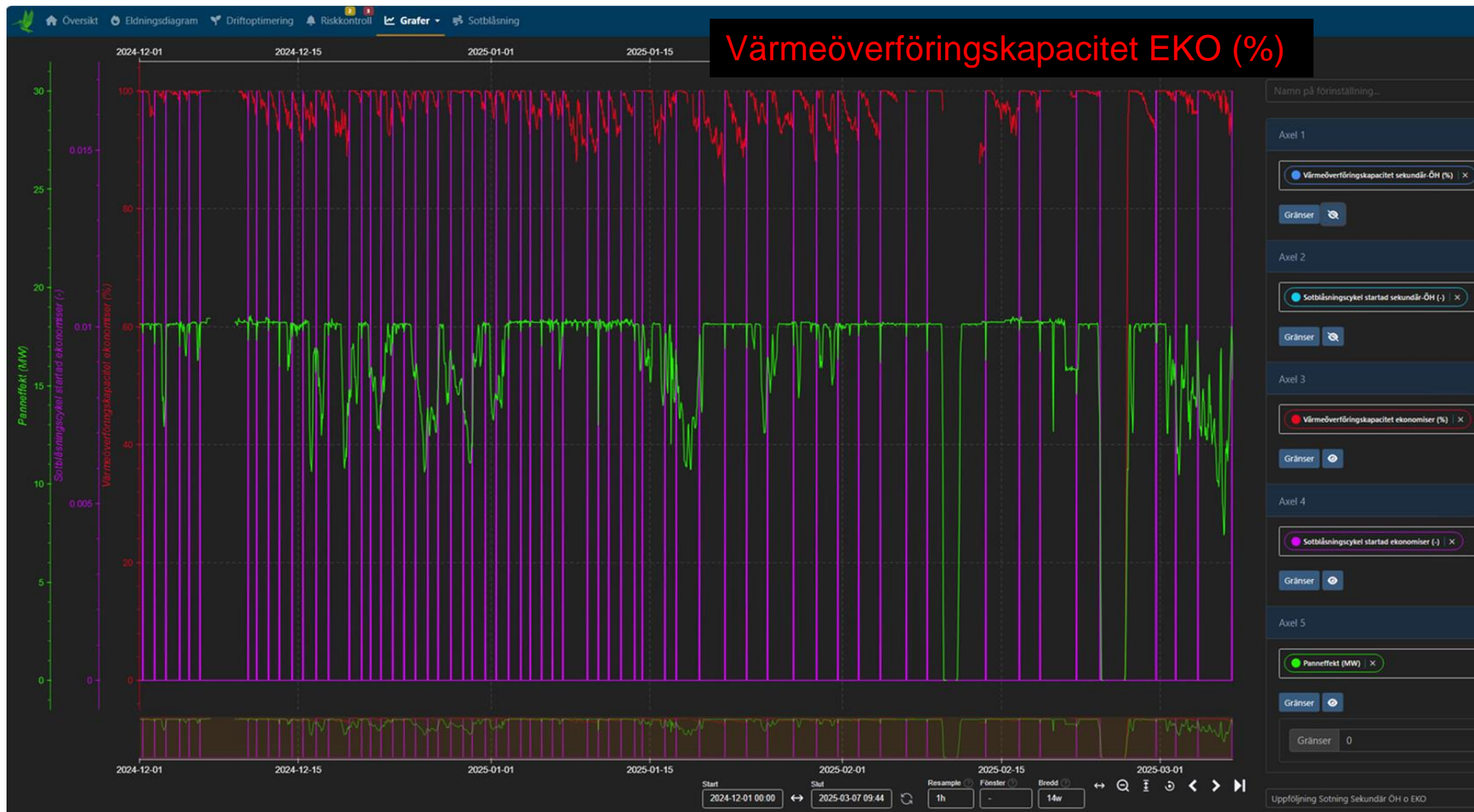
Här sjunker värmeöverföringskapaciteten succesivt över tid.

Åtgärd efter studier

I detta fall halverades antal sotningar med bibehållen förmåga att återfå full värmeöverföringskapacitet i EKO.

Panna 18MW
Värde: 200 kSEK/år
Pga mindre förluster elproduktion!

Lönsamheter

1. Förbättrad verkningsgrad och bränslebesparing

- Sot och beläggningar fungerar som isolering på värmeöverförande ytor, vilket minskar pannans verkningsgrad.
- Redan **någon mm sotbeläggning kan öka bränsleförbrukningen med 2–5%**.
- Genom effektiv sotning kan man spara bränsle och minska kostnaderna för inköp av biobränsle, kol eller gas.

Exempel:

- En 100 MW panna med 3 % sotförlust kan ge en **extra bränslekostnad på 5–10 miljoner kronor per år**, beroende på bränslepris.

Lönsamheter

2. Direkt effektförlust under ångsotning

Ångsotning använder ånga från ångsystemet, vilket tillfälligt minskar den ångmängd som kan användas för elproduktion i turbinen. Hur mycket effekten sjunker beror på:

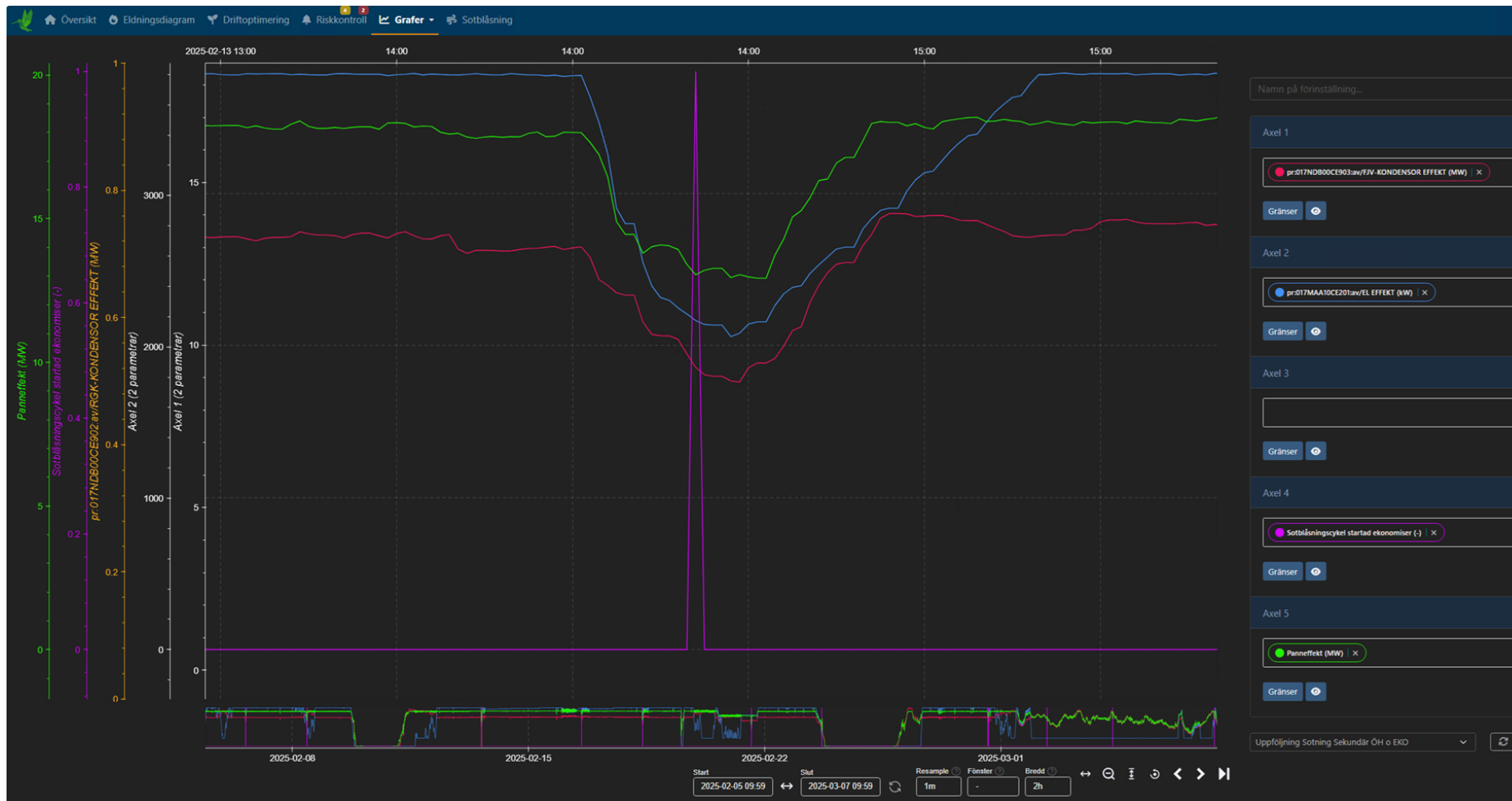
- **Mängden ånga som används per sotningscykel** (vanligtvis 0,5–5 % av total ångproduktion).
- **Turbinens verkningsgrad** (vanligtvis 25–40 % i elproduktion).

Sammanfattning av direkt effektförlust

- Vid frekvent sotning (t.ex. var 4:e timme) kan den kumulativa dagliga effektförlusten bli **1–2 % av den totala elproduktionen**.

Uppföljning Lönsamhet

I detta fall påverkar varje sotning elproduktionen negativt. → Kompenseras i vissa fall med ökad pannlast.

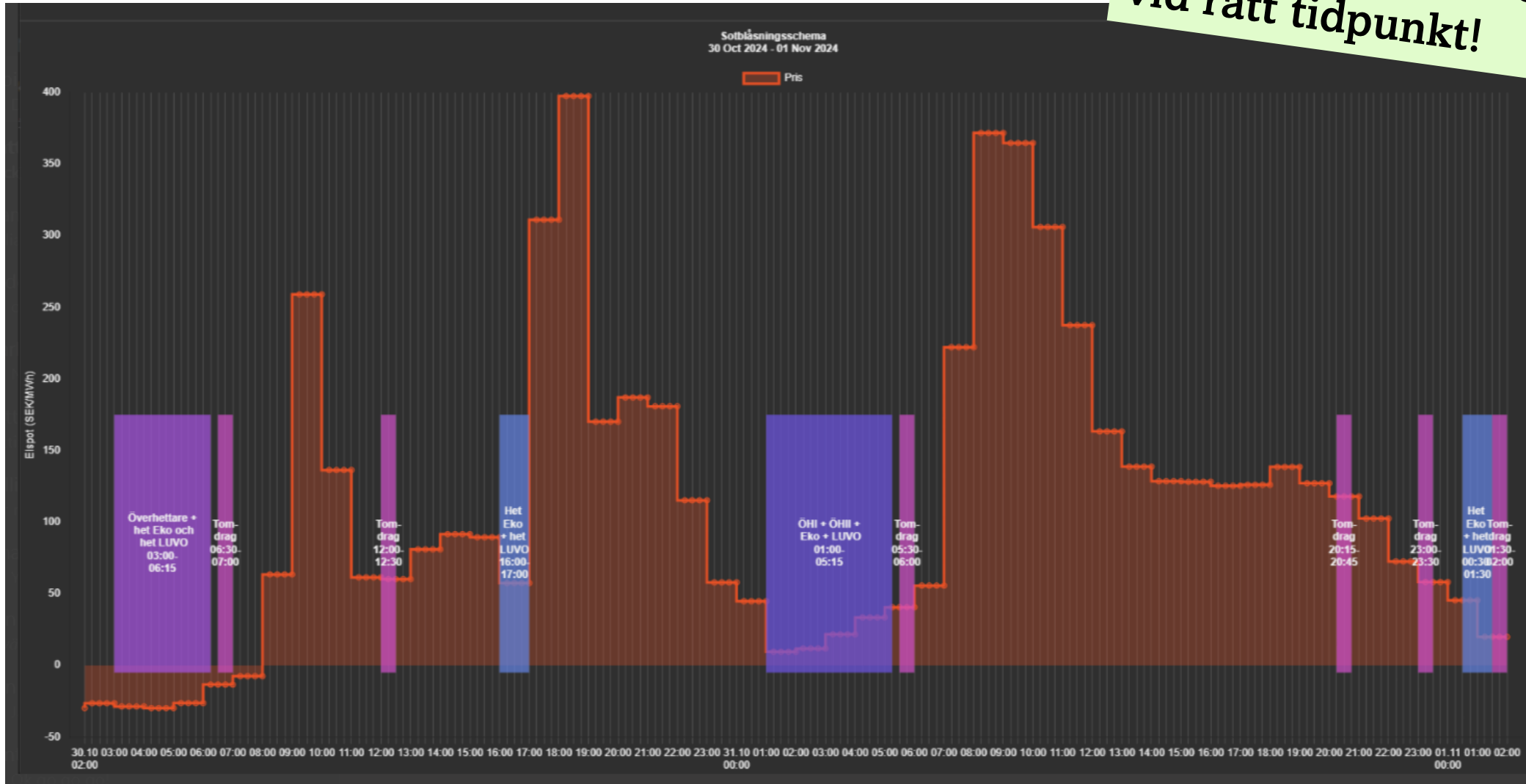

Räkna på värdet av varje inbesparad sotning!

- El
- Bränsle

Planering sotning utifrån elspotpris

Behovsanpassad sotning vid rätt tidpunkt!

Lönsamheter

3. Minskade underhållskostnader och längre livslängd på utrustning

- För tjocka beläggningar kan orsaka **överhettning av tuber i en senare del av pannan**, vilket leder till materialutmattning och sprickbildning.
- Aggressiv sotning (t.ex. felaktigt använd ånga eller slagsotning) kan orsaka onödigt slitage på tuber och värmeväxlare.
- Korrekt sotningsmetod vid rätt tidpunkt förlänger livslängden på pannan och minskar behovet av kostsamma reparationer.

Exempel:

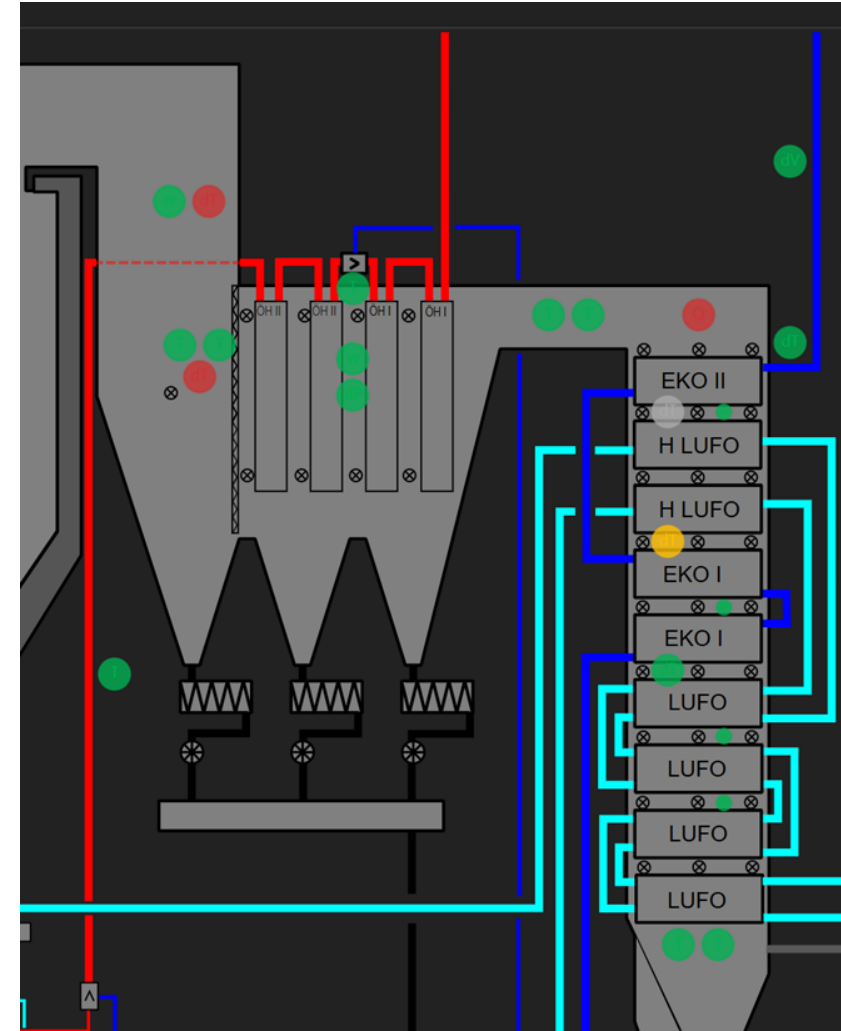
- En oplanerad reparation av en panna kan kosta mellan **5–50 miljoner kronor**, beroende på skadans omfattning och stilleståndstiden.
- Genom att sota optimalt kan man minska **akuta underhållskostnader med 10–30% per år**.

Uppföljning Lönsamhet Underhåll?

Hur följer man upp slitage i pannan?

- Historiskt utfall
- Besiktningar
- Ojämn temperaturprofil

Ta med denna kunskap till kommande eldningssäsong!

Lönsamheter

4. Minskad stilleståndstid och produktionsbortfall

- Om sotning görs för sällan kan det leda till blockeringar, vilket tvingar fram nödstopp och dyra produktionsbortfall.
- För frekvent sotning kan orsaka onödiga driftstörningar och slitaget på utrustningen ökar.
- **Optimerad sotningsstrategi minskar behovet av oplanerade stopp och maximerar drifttiden.**

Exempel:

- Ett oplanerat stopp på en kraftvärmeanläggning kan kosta **hundratusentals kronor per dag i produktionsbortfall.**
- Om rätt sotningsmetod förhindrar **ett enda oplanerat stopp per år**, kan det ge en ekonomisk besparing på **flera miljoner kronor.**

Lönsamheter

5. Lägre miljöavgifter och förbättrad emissionskontroll

- Ineffektiv sotning leder till **ofullständig förbränning**, vilket ökar utsläppen av CO, NOx och partiklar.
- Många länder har **stränga utsläppsgränser**, och om dessa överskrids kan anläggningen få betala höga avgifter.
- Genom att hålla pannan ren och optimera sotningen kan utsläppen hållas på en låg nivå, vilket minskar risken för böter och extra avgifter.

Exempel:

- En förbättrad verkningsgrad kan minska **CO₂-utsläppen med upp till 5%**, vilket kan ge ekonomiska fördelar vid handel med utsläppsrätter.
- Lägre stoftutsläpp kan minska kostnaderna för rökgasrening och filterunderhåll.

Slutsats - Hur stor lönsamhet kan uppnås?

Beroende på anläggningens storlek och bränsletyp kan rätt sotningsstrategi ge:

- **2–5 % lägre bränslekostnader** (miljonbesparingar årligen).
- Vid frekvent sotning kan effektförlusten bli **1–2 % av den totala elproduktionen** (miljonbesparingar årligen).
- **10–30 % lägre underhållskostnader** (miljonbesparingar årligen).
- **Minskad risk för produktionsbortfall** (miljonbelopp per oplanerat stopp som undviks).
- **Lägre miljökostnader och färre utsläppsavgifter.**

IndMeas

Value from process data